

Cine rămâne în afara dezvoltării locale?

Contribuția femeilor și bărbaților în etate la dezvoltarea societății este de neprețuit. Totuși, în Republica Moldova, persoanele în etate rămân a fi cele mai sărace și neglijate, acestea nu beneficiază de acces egal la asistență medicală, la servicii sociale și la securitate economică și fizică. Persoanele în etate sunt rareori implicate în planificarea dezvoltării locale, opinia lor este de multe ori neglijată, iar perspectivele și necesitățile persoanelor în etate rămân nesoluționate.

Sărăcia

Aproximativ 40% dintre persoanele în etate din Republica Moldova au un venit mai mic decât pragul de sărăcie. Femeile reprezintă 61% din persoanele cu vârsta mai mare de 65 de ani. Rata sărăciei în gospodăriile persoanelor în etate a fost de 37,2% în anul 2008 și 2009, cu peste 10% mai mult decât media la nivel național. Valoarea medie a pensiilor este mai puțin de 59% din coșul mediu de consum.

Femeile în vârstă

Femeile în vârstă au un rol important în familiile și în comunitățile din care fac parte. În pofida acestui fapt, acestea sunt discriminate, marginalizate și excluse, în mod disproporționat, din cauza impactului combinat al vârstei și al discriminării bazate pe gen, precum și din cauza altor factori precum originea etnică și sărăcia. Femeile în vârstă rămase singure sunt mai vulnerabile decât bărbații aflați în aceleași condiții. Acestea nu au în posesia sa proprietate semnificativă, au pensii mai mici (deoarece de cele mai multe ori ele nu au prestat o activitate remunerată sau au ieșit devreme la pensie, astfel pensia lor fiind mai mică).

Stereotipurile și discriminarea

Stereotipurile discriminatorii larg răspândite contribuie la excluderea socială a femeilor și bărbaților în vârstă. Potrivit unui studiu recent¹, 58% din persoanele din Republica Moldova consideră că femeile și bărbații în vârstă sunt neputincioși și nu recunosc sau sprijină rolul vital al acestora în familiile și comunitățile din care fac parte.

Același studiu a arătat că aproximativ 65% dintre respondenți consideră că persoanele în etate au o mentalitate depășită (57%) și că vârstnicii au capacități mintale reduse (34%).

Timp de câteva luni, autoritățile locale au respins petiția înaintată de Galina, o pensionară, care cerea curățarea gunoștii neautorizate din apropierea locuinței sale. Cu cât mai mult gunoși se strângea, cu atât mai mult pericol acesta reprezenta, deoarece câinii vagabonzi care se adunau la gunoște atacau copiii și persoanele în etate. Galina a mobilizat pensionarii din comunitate în vederea soluționării acestei probleme. La scurt timp după primirea unei petiții colective, autoritățile locale au instalat containere de gunoși și au început curățarea locului.

Strășeni, Moldova

Persoanele în etate

Accesul la serviciile de asistență medicală

Femeile și bărbații în vârstă din zonele rurale sunt extrem de vulnerabile din cauza resurselor limitate care să le asigure standarde normale de viață. Rata mortalității în rândul bătrânilor din mediul rural este mai mare în comparație cu persoanele în vârstă din mediul urban (64 din 1.000 decese - în mediul rural și 48 din 1.000 de decese - în mediul urban). Necesitățile medicale ale unui număr semnificativ de persoane în vârstă nu sunt satisfăcute corespunzător (medicina geriatrică). Accesul la medicii geriatri în Moldova este cu mult mai mic (2,16 din 10.000) comparativ cu cel al altor țări (3,9-4 din 10.000).

Accesul la servicii și ajutor social

Accesul la servicii sociale de calitate al persoanelor în etate rămâne a fi unul destul de limitat. Un studiu², realizat în 2008, arată că aproximativ 20,1% din pensionari beneficiază de îngrijire la domiciliu din partea unui lucrător social. În mare parte, serviciile se limitau la procurarea alimentelor (40,7%) și curățenie (32%). Cel puțin o treime din pensionari au primit ajutor material din partea fondului social de susținere socială în valoare medie de 318 lei care a fost utilizat, de cele mai multe ori, pentru procurarea medicamentelor (62,5%).

Femeile și bărbații în vârstă în procesul de dezvoltare locală

Femeile și bărbații în vârstă nu pot beneficia de dezvoltarea locală, în cazul în care constrângerile și necesitățile acestora sunt ignorate, ceea ce ar putea duce în continuare la excluderea, discriminarea și marginalizarea acestora. Femeile și bărbații în vârstă reprezintă o resursă pentru comunitate: aceștia muncesc pentru și au grijă de rude, oferă sprijin prin experiența lor bogată. Vârstnicii pot și trebuie să fie parteneri cu drepturi egale în dezvoltarea locală.

Abilitarea femeilor și bărbaților în etate, într-un mod sensibil la dimensiunea de gen și din punct de vedere cultural, va contribui la redresarea inegalităților de gen care au existat pe tot parcursul vieții acestora și care sunt exacerbate pe parcursul înaintării în vârstă.

Includerea necesităților și perspectivei specifice ale femeilor și bărbaților în etate în prioritățile de dezvoltare a comunității contribuie la îmbunătățirea responsabilizării la nivel local, prevenind discriminarea bazată pe vârstă și asigurând o dezvoltare locală mai eficientă și durabilă.

Empowered lives.
Resilient nations.

Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) al Guvernului Republicii Moldova, al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei, depune efort pentru a asigura că femeile și bărbații care reprezintă grupurile vulnerabile vor beneficia în mod egal de procesul de descentralizare și de dezvoltarea locală.

¹ Percepțiile populației din Republica Moldova privind fenomenul discriminării, studiu sociologic, Fundația Soros-Moldova, 2011.

² Condițiile de trai ale persoanelor de vârstă înaintată din Republica Moldova, realizat de Help Age International, 2008. Foto: Igor Schimbător, Dorin Goian